

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
8 У 17734/18
Дана 10.09.2020. године
Б Е О Г Р А Д

У ИМЕ НАРОДА

Управни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Шундерић, председника већа, Јелице Пајовић и Руже Урошевић, чланова већа, са судским саветником Јеленом Драгојловић, као записничарем, одлучујући у управном спору по тужби Републичког јавног тужиоца, Београд, Немањина 22-26, против туженог Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Републике Србије, Београд, Булевар краља Александра број 15, ради поништаја решења број: број 071-01-2552/2018-03 од 30.07.2018. године, уз учешће заинтересованог лица Фонда за хуманитарно право, Београд, Дечанска број 12, чији је пуномоћник Михаило Павловић, адвокат из Београда, Змаја од Ноћаја број 9/4, у предмету информација од јавног значаја и заштите података о личности, након одржане усмене јавне расправе дана 10.09.2020. године, у нејавној седници већа, одржаној истога дана, донео је

ПРЕСУДУ

I Тужба СЕ УВАЖАВА, ПОНИШТАВА решење Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности Републике Србије број 071-01-2552/2018-03 од 30.07.2018. године и **РЕШАВА:**

ОДБИЈА СЕ жалба Фонда за хуманитарно право из Београда изјављена против решења Министарства одбране Републике Србије број 4338-2 од 26.6.2015. године, као неоснована.

II ОДБИЈА СЕ захтев заинтересованог лица, Фонда за хуманитарно право из Београда, за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Оспореним решењем поништава се решење Министарства одбране Републике Србије, број 4338-2 од 26.6.2015. године (став I). Налаже се Министарству одбране Републике Србије у Београду да без одлагања, а најкасније у року од пет дана од дана пријема овог решења, Фонду за хуманитарно право из Београда достави тражене информације, односно копије докумената у којима су исте садржане, и то: документе из којих се може сазнати када је А.А. именован на место начелника Штаба ... моторизоване бригаде Војске Југославије током сукоба на Косову 1999. године и до када се налазио на

том месту, као и документе из којих се може сазнати да ли је А.А. данас активан припадник Војске Србије и уколико јесте на ком месту је распоређен и са којим чином, с тим што ће пре достављања копије докумената заштитити податке о личности као што су адреса становања, лични матични број грађана, датум рођења и слично, уколико су садржани у наведеним документима и исте учинити недоступним (став II). О извршењу решења из става II диспозитива Министарство одбране Републике Србије у Београду ће обавестити Повереника у року од седам дана од пријема овог решења (став III).

Тужбом поднетом Управном суду дана 27.09.2018. године, тужилац је оспорио законитост решења туженог органа, истичући да су тим решењем донетим у поновном поступку, повређене одредбе члана 2. став 1, члан 8. став 1. и члана 9. став 1. тач. 3) и 5) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, на штету јавног интереса. У тужби се наводи да се предмет тражених информација односи на податке о статусу и кретању у служби А.А. у Војсци Југославије, као професионалног војног лица, и то на податке о дужностима које је именовани обављао по ратној формацији и ратном распореду, за време проглашеног ратног стања. Позивајући се на одредбе члана 8. став 1. и став 2. тач. 1) Закона о тајности података, као и на одредбе Правилника о персоналној евиденцији у Војсци Југославије, који се и даље примењује сагласно члану 196. став 2. Закона о Војсци Србије, те Уредбу о критеријумима за утврђивање података значајних за одбрану земље који се морају чувати као државна или службена тајна и утврђивању задатака и послова од посебног значаја за одбрану земље које треба штитити применом посебних мера безбедности, којим су прописани критеријуми за утврђивање података значајних за одбрану земље који се морају чувати као државна или службена тајна и мера за њихову заштиту, те да државну тајну представљају тајни подаци чијим би откривањем могла наступити тешка последица за одбрану и безбедност земље, Републички јавни тужилац сматра да према наведеним прописима подаци који се траже, представљају податке који су заштићени, те да је за давање тих података лицима која нису овлашћена да имају приступ тим подацима потребно да се претходно изврши опозив тајности података сагласно Закону о тајности података, јер би у противном, лица која би дала такве податке без опозива тајности, учинила недозвољене радње због којих би имала последице. Истиче да се подаци садржани у документима персоналне евиденције војске могу користити само за службене потребе и да се сматрају поверљивим документима, а Формацијска књига строго поверљивим документом, да је степен тајности "строго поверљиво" одређен за податке чијим би откривањем могле наступити тешке штетне последице за безбедност и одбрану земље, да су структура војног кадра, њихове дужности и распоред на ратне дужности у складу са Планом одбране, заштићени подаци сваке државе, па тако и Републике Србије и сматра да није потребно посебно доказивати да би њиховим одавањем наступиле последице по интерес земље који је претежнији од интереса јавности да зна. Наводи да је нејасно на основу чега је донет закључак у решењу туженог да тражени подаци који се односе на период из 1998. и 1999. године не спадају у "актуелни" План одбране усвојен 2013. године, односно да ли то значи да је Поверенику позната садржина „актуелног” Плана одбране Републике Србије, који План је означен степеном тајности „државна тајна” па сходно томе да иста лицу нису обухваћена планом те да у противном, уколико јесу, безбедност земље, као и лична безбедност ових лица била би угрожена. То што се тражене информације односе на период пре 18 година не утиче на другачије становиште у погледу потребе заштићености тих података с обзиром да је Војска Србије правни следбеник Војске

Југославије, а осим тога једним делом у побијаном решењу Повереник налаже и достављање података за наведено војно лице који се односе на данашњи статус и војни распоред истог, што свакако може негативно да утиче на актуелни План одбране Војске Србије. Навео је да новим побијаним решењем у поновном поступку, а након донете пресуде Управног суда којим је поништено претходно донето решење Повереника сматра да Повереник и даље није навео разлоге због којих налази да Министарство одбране као првостепени орган није доказао да у конкретном случају интерес одбране земље не претеже над интересом јавности да зна, тако да је поступио супротно императивној одредби члана 69. став 2. Закона о управним споровима. Сматра да су испуњени услови за искључење и ограничење слободном приступу информацијама сходно члану 8. став 1. и члану 9. став 1. тачка 3) и 5) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја како је то одлучено првостепеним решењем, те да тражилац информација не спада у круг лица којима могу да буду доступни подаци који се односе на професионална војна лица и њихов распоред, те да је побијано решење Повереника које је супротног становишта од првостепеног органа донето повредом одредаба наведеног закона које се односе на искључење слободног приступа информацијама од јавног значаја. Предложио је да суд донесе пресуду којом ће тужбу уважити и поништити решење туженог органа и сам решити ову управну ствар у пуној јурисдикцији или да тужбу уважи и поништи оспорено решење и предмет врати органу на поновно одлучивање.

Тужени орган је у одговору на тужбу оспорио све наводе тужбе и захтев тужбе. Остао је при наводима из оспореног решења и додатно навео да није основан навод тужиоца да је оспореним решењем одлучено противно закључку Савета за националну безбедност Републике Србије број: 2-3-2/17 од 13.03.2017. године донетом ради заштите података о личности професионалних војних лица, као и заштите података и докумената Војске Југославије насталих на територији АП Косово и Метохија у периоду од 1998.-1999. године. Ово стога што је тужени ценио све релевантне чињенице на које је Министарство одбране Републике Србије указало у току поступка, одлучујући по жалби тражиоца информације као и у поновном поступку по пресуди Управног суда У 8747/16 од 16.05.2018. године, а да наведени закључак није достављен уз тужбу, тако да туженом и није дата прилика да се упозна са садржином закључка, а и да јесте, такав акт без обзира ко је његов доносилац не може да дерогира закон нити се њиме може суспендовати било која обавеза наложена у диспозитиву решења туженог. Указује и на недоследан став Министарства одбране указујући да је Повереник у поступку надзора над спровођењем и извршавањем Закона о заштити података о личности од стране Министарства одбране Републике Србије утврдио да је Министарство одбране као руковалац података дана 26.09.2018. године на електронске адресе више средстава јавног информисања без законског овлашћења или пристанка лица и без услова за обраду од стране органа власти доставило податке о личности бившег мајора Војске Србије у вези са чим је повереник упутио Министарству одговарајуће Упозорење и поднео кривичну пријаву против НН лица из тог министарства јер је без законског основа податке о личности из кадровског информационог система Министарства одбране и професионалног персоналног досијеа за наведена лица, доставило на велики број електронских адреса медија, али и других лица у земљи и иностранству и тако контрадикторно поступа и у својој противречности чини повреду низа закона. Предложио је да Управни суд тужбу одбије као неосновану.

Заинтересовано лице Фонд за хуманитарно право преко пуномоћника оспорио је тужбу наводећи да сматра да је оспорено решење засновано на закону и у складу са релевантним међународним уговорима, праксом међународних судова и надзорних тела у области људских права, али и са претходном праксом Управног суда, док је насупрот томе, став тужиоца да је тзв. тест штете и тест јавног интереса, о процени претежности интереса између права јавности да зна и другог права или јавног интереса који се штити тајном непотребан, односно, да није потребно посебно доказивати да могу наступити последице по интерес земље, супротан не само Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја, већ и Закону о тајности података, а уједно је супротан пракси Управног суда, Европској конвенцији о људским правима, пракси Европског суда за људска права и Међународном пакту о грађанским и политичким правима. Истакао је да је заинтересовано лице невладина организација која се бави документовањем кршења људских права у време оружаних сукоба на територији бивше Југославије и да је у циљу истраживања почињених ратних злочина током сукоба на Косову, поднео захтев првостепеном органу за приступ информацијама од јавног значаја. Наводећи одредбе Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја и Закона о тајности података истакао је да је Повереник у оспореном решењу исправно тумачио одредбу члана 9. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, образложивши да је на првостепеном органу да докаже претежнији интерес заштите одбране Републике Србије од интереса за слободан приступ информацијама од јавног значаја, што је Министарство одбране пропустило да учини. Такође. Закон о тајности података захтева да при одређивању тајности података овлашћено лице процењује могућу штету по интерес Републике Србије (члан 10. став 3.) и да одлуку о одређивању степена тајности мора засновати на тој процени (члан 11. став 1.), да та одлука мора бити образложена (члан 11. став 3.) и најзад прописује за сваку ознаку тајности какву врсту штете треба да спречи (члан 14.). Стога став Републичког јавног тужилаштва да није потребно доказивати могућу штету није одржив ни према овом закону из кога произлази да не само да је неопходно показати како штета по интересе Србије чини тајност податка претежнијим интересом од права јавности да зна када су та два права сукобљена, већ се од надлежних државних органа захтева да покажу могућност штете већ приликом одређивања тајности података. Истакао је да не стоје наводи тужиоца да подаци који на основу Плана одбране представљају заштићене податке не наводећи ког степена тајности те да би њиховим одавањем могле наступити последице по интерес земље, односно да би могла бити угрожена одбрана земље, национална и јавна безбедност и међународни односи и да ово јасно указује да је државни интерес претежнији од интереса јавности, јер је потребно у сваком конкретном случају утврдити да ли је потребно одређени податак класификовати одређеним степеном тајности, којим би степеном тајности тај податак био означен, као и у образложењу одлуке навести којим се интересима Министарство одбране водило у сваком конкретном случају јер је за сваки степен тајности потребно доказати извесност настанка одређеног степена штете. Сматра да је од посебног значаја и члан 105. став 2. Закона о тајности података. Указао је на праксу Управног суда и на праксу Европског суда за људска права и Комитета Уједињених нација за људска права и истакао да ни Републички јавни тужилац, а ни Министарство одбране нису показали легитиман циљ, нити су на довољан и релевантан начин образложили разлоге због којих је неопходно да се подаци, који су настали пре 17 година, и то у раду Војске која више не постоји, прогласе за државну тајну, а такође није образложено и на који би начин одавање тих података довело до штете по интересе Републике Србије. Навео је

да су у прилог става заинтересованог лица Резолуција 1954 и Резолуција о злоупотреби државне тајне и националне безбедности, Парламентарне скупштине Савета Европе наводећи садржину тих докумената, као и садржину Смерница Европске Уније о праву на слободу изражавања из 2014. године, као и Глобалних принципа о националној безбедности и праву на информације. С обзиром на све наведено, предложио је да Управни суд донесе пресуду којом ће одбити тужбу тужиоца и потврдити оспорено решење, односно одлучити у спору пуне јурисдикције, сматрајући да је у обавези да одлучи тако јер је већ Управни суд одлучивао у овом предмету указујући на став изнет у одлуци Уставног суда Уж. 10093/13 од 14.04.2016. године, имајући у виду чињеницу да овај поступак предуго траје и да је довео до повреде права заинтересованог лица на суђење у разумном року. Захтевао је трошкове управног спора за састав одговора на тужбу од стране адвоката у износу од 16.500,00 динара са законском затезном каматом у складу са Законом о затезној камати од извршности одлуке до исплате.

Управни суд је дана 10.09.2020. године одржао усмену јавну расправу, применом одредаба члана 34. став 2. и члана 38. став 1. Закона о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09), у присуству пуномоћника заинтересованог лица, а у одсуству уредно позваног тужиоца и туженог органа.

Пуномоћник заинтересованог лица у речи на усменој јавној расправи остаје код навода из одговора на тужбу, као и свим наводима и предлаже да Суд одлучи у спору пуне јурисдикције, односно да суд тужбу одбије. Других предлога у допуну доказног поступка није имао. Трошкове поступка је захтевао за састав одговора на тужбу 16.500,0 динара и за приступ рочишту 18.000,00 динара, све са законском затезном каматом.

Испитујући законитост оспореног решења у границама захтева из тужбе, у складу са одредбом члана 41. став 1. Закона о управним споровима, Управни суд је по оцени навода тужбе, одговора на тужбу, навода пуномоћника заинтересованог лица на усменој јавној расправи и списка предмета ове управне ствари нашао да је тужба основана.

Према стању у списима предмета и разлозима образложења оспореног решења, које је донето у извршењу пресуде Управног суда 12 У 8747/16 од 16.05.2018. године, којим је уважена тужба и поништено претходно донето решење Повереника број: 07-00-02630/2015-03 од 18.04.2016. године и предмет враћен на поновно одлучивање, Фонд за хуманитарно право у Београду, Министарству одбране Републике Србије поднео је захтев од 09.06.2015. године за приступ информацијама од јавног значаја којим је тражио одређене информације ближе наведене у ставу II диспозитива оспореног решења. Поступајући по овом захтеву првостепени орган је ожалбеним решењем тај захтев одбио са образложењем да се у конкретном случају ради о подацима о дужности коју је А.А. као професионално војно лице у Војсци Југославије обављао по ратној формацији и ратном распореду за време сукоба на Косову 1999. године и да се сагласно одредби члана 59. Закона о војној, радној и материјалној обавези („Службени гласник РС”, бр. 88/09 и 95/10) чувају као тајни подаци, због чега се, у погледу чувања ових података примењују опште мере заштите тајних података из члана 32. тачка 11) Закона о тајности података („Службени гласник РС”, бр. 104/09) којим је прописан заштитни режим радних и формацијских места у оквиру акта о унутрашњем уређењу и

систематизацији радних места. Указао је да је одредбама члана 81. до 102. Закона о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09...10/15) прописано да се Планом одбране РС утврђују задаци свих субјеката одбране у погледу организације снага, средстава, мера и поступака за рад државних органа, као и употреба Војске и других снага одбране у ратном и ванредном стању, као и да су подаци о ратној формацији и употреби јединица војске саставни део Плана одбране који носи степен тајности „државна тајна” и са којим располаже само руковалац Плана одбране. Првостепени орган је навео да су подаци о професионалним војним лицима садржани у документима персоналне евиденције који се воде по службеној дужности у складу са одредбама Правилника о персоналној евиденцији у Војсци Југославије („Службени војни лист”, бр. 12/97), да су сходно члану 6. став 2. тог правилника означени као “поверљиви” и нису доступни јавности, а да могу бити доступни искључиво органима Министарства одбране, Војске Србије, судским органима и лицима на које се ти подаци односе, као и да би се њиховим одавањем између осталог повредице одредбе члана 13. став 1. тачка 8) Закона о Војсци Србије („Службени гласник Републике Србије, број 116/07...101/10) из разлога што је чланом 140. тог закона прописано да се акта о односима у служби војних лица и цивилних лица у Војсци Србије која садрже поверљиве податке саопштавају само тим лицима уз њихов потпис. Такође, да би се давањем тражених информација о дужностима професионалних војних лица који су садржани у персоналној евиденцији утицало на смањење борбене готовости садашњих ратних јединица, угрозила оперативна и функционална способност Војске Србије за вршење законом одређених задатака и мисија, одбрана земље и њена безбедност, као и лична безбедност припадника Војске Србије чији се подаци у конкретном случају траже. Првостепени орган је образложио одлуку тиме да се предмет конкретног захтева односи на тражење података о личности који су у смислу члана 14. тачка 2) и 3) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја не могу учинити доступним јавности без сагласности лица на које се односе, а у конкретном случају лице чији се лични подаци траже, својим понашањем није дало повода за тражење информација, односно није обезбеђен његов пристанак, па у вези с тим није испуњен ни један од кумулативних услова прописаних чланом 14. наведеног Закона за давање тражених података. Такође је навео да би се одавањем тражених информација нанела штета оперативној и функционалној способности војске за вршење законом и Уставом Републике Србије одређених задатака и мисија, односно да би се њиховим одавањем нанела штета интересима одбране Републике Србије који претежу над интересом за слободан приступ информацијама од јавног значаја, па да је на основу члана 9. тачка 5) и члана 14. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја одлучио да се тражиоцу не може омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја.

Тужени орган је одлучујући о изјављеној жалби заинтересованог лица у поновном поступку нашао да је погрешно првостепени орган када је ожалбеним решењем одбио захтев жалиоца с обзиром да жалилац у смислу одредбе члана 5. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја има право да му се тражене информације учине доступним на начин како је то наложено у ставу II диспозитива решења, а што је у складу са чланом 12. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Да би првостепени орган ускратио приступ траженим информацијама из разлога поверљивости на које се позвао у образложењу ожалбеног решења, обавезан је да у смислу члана 9. тачка 5) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја докаже да је оправдано да то учини ради заштите претежнијих интереса односно

да су у конкретном случају испуњена два услова и то: први, да се ради о информацији или документу за који је прописом или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као тајна, односно који је (као поверљив документ) доступан само одређеном кругу лица, и други, да се ради о информацији или документу због чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији. Налази да је првостепени орган као искључиви разлог за ускраћивање приступа траженим информацијама навео да се ради о тајним документима позивајући се на поједине одредбе Закона о војној, радној и материјалној обавези, Закона о одбрани и Закона о војсци, не показујући да су исти одређени и означени тајним у складу са одредбама Закона о тајности података, с обзиром да су се према члану 108. Закона о тајности података, одредбе закона који уређује рад органа јавне власти у делу који се односи на систем одређивања и заштите тајних података и које нису у супротности са одредбом Закона о тајности података, могле примењивати искључиво до дана почетка примене овог закона, тј до 01.01.2010. године. При томе је тачно да је чланом 105. став 1. Закона о тајности података, прописано да од дана ступања на снагу овог закона подаци и документи означени степеном тајности на основу раније донетих прописа задржавају врсту и степен тајности означен по ранијим прописима, али је ставом 2. тог члана прописано да ће руководиоци органа јавне власти преиспитати ознаке података и докумената из става 1. овог члана у року од две године од дана ступања на снагу овог закона у складу са одредбама истог закона, а тај рок је истекао 24.12.2011. године, а да орган власти није пружио доказ да су тражени документи одређени и означени степеном тајности у складу са одредбом члана 105. став 2. наведеног Закона о тајности података нити је доказао да су исти означени тајним у складу са ранијим прописима, тј са Уредбом о критеријумима за утврђивање података значајних за одбрану земље који се морају чувати као државна или службена тајна и о утврђивању задатака и послова од посебног значаја за одбрану земље које треба штити применом посебних мера безбедности („Службени лист СРЈ”, бр. 54/94 и „Службени гласник Републике Србије, број 88/09...111/09), која се примењивала пре ступања на снагу Закона о тајности података. Тужени је нашао да је првостепени орган само констатовао да се у конкретном случају ради о информацијама које представљају поверљиве податке при чему у односу на такве наводе није пружио доказ о томе да су ти поверљиви (заштићени) подаци као такви одређени и означени степеном тајности у складу са одредбама Закона о тајности података. Нашао је да из одредаба Закона о тајности података, које је цитирао, проистиче да би се неки податак штитио као тајни да је потребно да се као такав одреди од стране овлашћеног лица и то писаном и образложеном одлуком, а да првостепени орган није навео којом одлуком и од стране ког овлашћеног лица је одређена тајност и степен тајности тражених података односно докумената, као ни да ли је о томе уопште донета одлука из члана 11. Закона о тајности података. Поред тога, ознака поверљивости документа, односно информације само је један од услова који је битан са аспекта ограничења права на слободан приступ информацијама од јавног значаја, па одбијање захтева жалиоца на основу поверљивости документа подразумева обавезу првостепеног органа да докаже испуњење и другог услова из члана 9. тачка 5) Закона, односно да би приступом траженим информацијама могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом и да ти интереси претежу над интересом за приступ информацијама те да то проистиче из одредаба члана 3. Уредбе о ближим критеријумима за одређивање степена тајности „поверљиво” и „интерно” у Министарству одбране („Службени гласник РС”, бр. 66/14). Тужени је даље нашао да су захтевом тражене информације које обухватају период

организовања Војске Југославије током 1998. и 1999. године, те да је неспорно да информације о ратној формацији о употреби јединица војске као саставни део Плана одбране сваке земље јесу информације којима као поверљивим може да буде ускраћен приступ, али само када је у питању актуелни План одбране земље. Поред тога имајући у виду да се ради о информацијама које се односе на припадника војске који је као професионално војно лице обављало службу у војсци, а како жалилац није тражио да му се учине доступним било који други персонални подаци тог лица као што су адреса, лични и матични број и слично, те како су тражене информације у вези са вршењем дужности професионалног припадника војске а не у вези са његовим приватним животом, тужени налази да је у конкретном случају испуњен услов из члана 14. тачка 2. Закона о слободном приступу информација од јавног значаја да се тражене информације учине доступним, те да у том смислу сагласност истог лица није потребна јер је испуњен један од услова из члана 14. Закона за примену изузетака од права на приватност, а није прописано кумулативно испуњење свих услова из члана 14. Како првостепени орган није доказао испуњеност услова већ је образлажући своју одлуку да ускрати приступ траженим информацијама искључиво набројао, без образложења, разне последице које би хипотетички могле да настану омогућавањем приступа документима у којима су садржане информације тражене захтевом за које је такође без доказа навео да су одређени тајним, тужени је нашао да првостепени орган није доказао да у конкретном случају интерес одбране земље претеже над интересом јавности да зна. Како је несумњиво да орган власти није тражене податке, односно документе у којима су они садржани одредио и означио тајним у складу како са важећим тако и са ранијим прописима, а уколико су тражене информације у вези са евентуалним постојањем кривичног дела, прекорачења овлашћења и слично, то имајући у виду одредбу члана 3. Закона о тајности података није ни могао да учини. Стога није испуњен чак ни формални услов из члана 9. тачка 5) Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја за ограничење права на приступ информацијама. Из наведених разлога, тужени је на основу члана 23. и 24. наведеног Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, као и члана 233. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ”, бр. 33/97 и 31/2001 и „Сл.гласник РС”, бр. 30/2010) који се примењује на основу одредбе члана 213. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, бр. 18/2016) одлучио као у диспозитиву оспореног решења.

Одредбом члана 8. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС”, бр. 120/04, ... 36/10) прописано је да се права из овог закона могу изузетно подврћи ограничењима прописаним овим законом ако је то неопходно у демократском друштву ради заштите од озбиљне повреде претежнијег интереса заснованог на уставу или закону (став 1), те да се ниједна одредба овог закона не сме тумачити на начин који би довео до укидања неког права које овај закон признаје или до његовог ограничења у већој мери од оне која је прописана у ставу 1. овог закона (став 2).

Истим законом, у одредбама чл. 9. до 14. којима се уређује "Искључење и ограничење слободног приступа информацијама од јавног значаја", прописани су претежнији интереси ради чије заштите орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја. Тако је чланом 9. Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, под називом "Живот,

здравље, сигурност, правосуђе, одбрана земље, национална и јавна безбедност, економска добробит земље и тајна", прописано да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја, ако би тиме: 1) угрозио живот, здравље, сигурност или које друго важно добро неког лица; 2) угрозио, омео или отежао спречавање или откривање кривичног дела, оптужење за кривично дело, вођење преткривичног поступка, правно уређени поступак, или фер поступање и правично суђење; 3) озбиљно угрозио одбрану земље, националну или јавну безбедност или међународне односе; 4) битно умањио способност државе да управља економским прописима у земљи, или битно отежао остварење оправданих економских интереса; 5) учинио доступним информацију или документ за који је прописима или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као државна, службена, пословна или друга тајна, односно који је доступан само одређеном кругу лица, а због чијег би одавања могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији. Према члану 14. истог закона, под називом "Приватност и друга права личности", прописано је да орган власти неће тражиоцу омогућити остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја ако би тиме повредио право на приватност, право на углед или које друго право лица на које се тражена информација лично односи, осим: 1) ако је лице на то пристало; 2) ако се ради о личности, појави или догађају од интереса за јавност, а нарочито ако се ради о носиоцу државне и политичке функције и ако је информација важна с обзиром на функцију коју то лице врши; 3) ако се ради о лицу које је својим понашањем, нарочито у вези са приватним животом, дало повода за тражење информације.

Одредбом члана 16. став 10. овог закона прописано је да ако орган власти одбије да у целини или делимично обавести тражиоца о поседовању информације, да му стави на увид документ који садржи тражену информацију, да му изда, односно упути копију тог документа, дужан је да без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева, донесе решење о одбијању захтева и да то решење писмено образложи, као и да у решењу упути тражиоца на правна средства која може изјавити против таквог решења.

Одредбом члана 21. истог закона прописано је да се на поступак пред органом власти примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, а које се односе на решавање првостепеног органа, осим ако је овим законом другачије одређено, док је одредбом члана 23. истог закона прописано да се на поступак пред Повереником примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, а које се односе на решавање другостепеног органа по жалби, осим ако је овим законом другачије одређено.

Одредбом члана 24. став 3. овог закона прописано је да орган власти доказује да је поступао у складу са својим обавезама предвиђеним овим законом, а према ставу 4. истог члана закона, повереник ће решењем наложити органу власти да тражиоцу омогући слободан приступ информацијама од јавног значаја, када утврди да је жалба основана.

Одредбом члана 233. став 1. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ”, бр. 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС, број 30/10), на коју

се тужени орган позвао у уводу оспореног решења, прописано је да ако другостепени орган утврди да су у првостепеном решењу погрешно оцењени докази, да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања, да је погрешно примењен правни пропис на основу кога се решава управна ствар, или ако нађе да је на основу слободне оцене требало донети другачије решење, он ће својим решењем поништити првостепено решење и сам решити управну ствар.

По оцени суда, из наведених одредаба Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја произлази: да је слободан приступ информацијама од јавног значаја право које се може изузетно искључити или ограничити само ако је то неопходно у демократском друштву ради заштите од озбиљне повреде претежнијег интереса заснованог на уставу или закону, и то из разлога који су као такви изричито прописани овим законом. Дакле, право на слободан приступ информацијама може се ускратити само када посебан, законом прописани заштићени интерес, претеже над интересом јавности да зна. Орган власти, који ради заштите претежнијег интереса одбије захтев тражиоца на приступ траженим информацијама од јавног значаја, дужан је да докаже да је то неопходно у демократском друштву ради заштите од озбиљније повреде тог претежнијег интереса, а сагласно правилима управног поступања, дужан је да у образложењу решења о одбијању захтева наведе јасне и одређене чињеничне и правне разлоге из којих произлази испуњеност свих законом прописаних услова због којих тражиоцу није омогућено остваривање права на слободан приступ траженим информацијама.

Имајући у виду наведено чињенично и правно стање ствари, Управни суд налази да тужени орган у поновном поступку није поступио по примедбама из пресуде Управног суда 12 У 8747/16 од 16.05.2018. године, које су за тужени орган обавезујуће у смислу одредбе члана 69. став 2. Закона о управним споровима, будући да образложење оспореног решења и даље не садржи разлоге и доказе који упућују на закључак да је оспорено решење донето правилном применом Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, чиме је тужени поново повредио правила поступка прописана чланом 199. став 2. Закона о општем управном поступку, која су од битног утицаја на правилност и законитост решавања ове управне ствари. Тужени орган у образложењу оспореног решења није навео јасне и одређене разлоге због којих сматра да су у првостепеном решењу погрешно оцењени докази, да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања, да је погрешно примењен правни пропис, као и да орган власти није доказао да законом прописан као претежнији интерес, због кога је ускратио право на приступ информацијама у конкретном случају, не претеже над интересом за слободан приступ информацијама од јавног значаја, и то за сваки од претежнијих интереса ради чије заштите је орган власти у конкретном случају одбио захтев тражиоца информација.

Тужени орган је у образложењу оспореног решења, у односу на разлоге органа власти који се односе на заштиту тајности података као претежнијег интереса, оценио да орган власти није доказао испуњеност услова, јер није пружио доказ да се ради о документу за који је прописом или службеним актом заснованим на закону одређено да се чува као тајна, нити је доказао да би услед давања истог могле наступити тешке правне или друге последице по интересе заштићене законом који претежу над интересом за приступ информацији. У вези са тим, тужени је навео да

првостепени орган није доказао да су тражени документи одређени и означени степеном тајности у складу са одредбама Закона о тајности података, којим је уређен јединствен систем одређивања и заштите тајних података у Републици Србији, приступ тајним подацима, степен тајности и престанак њихове тајности. Такође, првостепени орган није навео којом одлуком и од стране ког овлашћеног лица је одређена тајност и степен тајности предметних података односно докумената, као ни то да ли је о томе уопште донета одлука из члана 11. Закона о тајности података.

Међутим, из образложења ожалбеног решења произлази да је Министарство одбране за тајност тражених података навело правне прописе и указало на разлоге због којих сматра да би се њиховим одавањем нанела штета оперативној и функционалној способности Војске. Министарство одбране је одбило захтев тражиоца за слободан приступ траженим информацијама, налазећи да у конкретном случају интересу јавности да зна претеже заштита интереса одбране земље, заштита тајности податка и заштита приватности и других права личности, и да је за сваки од ових правних основа у датом образложењу навело одређене правне прописе и разлоге. За разлику од тога, тужени у образложењу оспореног решења није навео разлоге због којих налази да Министарство одбране није доказало да у конкретном случају интерес одбране земље не претеже над интересом јавности да зна, наглашавајући да је ускраћивање права на приступ информацијама с позивом на тајност документа могуће ако су кумулативно испуњена два услова и то: да је документ у коме су садржане тражене информације одређен за тајни и означен одговарајућим степеном тајности у складу са Законом о тајности података и подзаконским актима донетим на основу тог закона, и да су учињене извесним последице које би могле наступити по интересе заштићене законом, а које претежу над интересом јавности да зна.

По оцени суда, околност да је првостепени орган тражене информације означио степеном тајности “поверљиво”, позивајући се на прописе означене у образложењу оспореног решења, указује да те информације могу бити доступне само одређеном кругу лица, у које не спада тражилац информација. Образложење туженог да тражене информације нису одређене и означене поверљивим, у складу са одредбама Закона о тајности података, нису од утицаја на другачију одлуку суда у овој управној ствари, с обзиром на одредбу члана 105. став 1. Закона о тајности података („Службени гласник Републике Србије”, број 104/09), који се примењује од 01.01.2010. године, којом је прописано да од дана ступања на снагу тог закона, подаци и документа означени степеном тајности на основу раније донетих прописа задржавају врсту и степен тајности означен по ранијим прописима. Суд је имао у виду и одредбу става 2. истог члана закона, којом је прописано да ће руководиоци органа јавне власти преиспитати ознаке података и докумената из става 1. овог члана у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, у складу са одредбама овог закона, али налази да ознаке података и докумената које нису преиспитане у прописаном року не води несумњиво закључку да се не ради о подацима односно документима одређеног степена тајности.

Одредбом члана 43. став 1. Закона о управним споровима је прописано да када нађе да оспорени управни акт треба поништити, суд ће пресудом решити управну ствар, ако природа ствари то дозвољава и ако утврђено чињенично стање пружа поуздан основ за то. Таква пресуда у свему замењује поништени акт (спор пуне

јурисдикције).

Са изнетих разлога, Управни суд је на основу одредби чланова 40. став 2. и 42. став 1, у вези са чл. 46. став 2., Закона о управним споровима, поништио оспорено решење, а како у конкретном случају природа ствари дозвољава и чињенично стање пружа поуздан основ за доношење одлуке у смислу члана 43. став 1. Закона о управним споровима, суд је применом члана 230. став 1. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", број 33/97 и 31/01 и "Службени гласник РС, број 30/10), одбио жалбу Фонда за хуманитарно право као неосновану.

Имајући у виду донету одлуку, суд је одбио, као неоснован, захтев заинтересованог лица за накнаду трошкова управног спора, с обзиром на његов успех у овој управној ствари, па је одлучио као у ставу II диспозитива пресуде на основу чланова 67. и 74. Закона о управним споровима, а сходном применом члана 153. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", број 72/11...87/88).

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ
Дана 10.09.2019. године, 8 У 17734/18

Записничар
Јелена Драгојловић,с.р.

Председник већа - судија
Биљана Шундерић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

ТБ